

Струка (назив):	КУЛТУРА И УМЈЕТНОСТ			
Занимање (назив):	ТЕХНИЧАР ДИЗАЈНА ГРАФИКЕ			
Предмет (назив):	ЦРТАЊЕ И СЛИКАЊЕ			
Опис (предмета):	Стручни предмет			
Модул (наслов):	ОБЛИЦИ У ПРОСТОРУ И КОМПОНОВАЊЕ			
Датум:	август, 2020. године	Шифра:	Редни број:	01
Сврха				
Стицање теоријских и практичних знања о цртежу и другим ликовним техникама, композицији и простору и оспособљавање за примјену тих знања у обављању професионалних радних задатака.				
Специјални захтјеви / Предуслови				
Усвојена знања и вјештине из предмета Ликовна култура				
Циљеви				
<p>Овај модул оспособљава ученике за:</p> <ul style="list-style-type: none"> - упознавање и овладавање ликовним језиком, структуром и врстама цртежа, изражајним могућностима, цртачким техникама и материјалима; - развијање континуираног теоријског и практичног знања ученика из области цртања као и теорије ликовних елемената и ликовних законитости; - развијање способности опажања, репродуковања, визуелног памћења; - развијање код ученика осјећања и способности да схвате простор и компоновање; - упознавање структуре ликовне композиције, елемената композиције и принципа компоновања; - стицање знања о квалитету визуелног осјећаја; - уочавање значаја свјетлости код изазивања визуелног осјећаја; - развијање индивидуалног ликовног израза, стваралачких и креативних способности; - развијање инвентивности и визуелне способности и осјећаја за детаљ и цјелину; - развијање мотивације, истрајности и упорности у раду. 				
Теме				
1. Цртеж 2. Свјетлост и опажање облика 3. Простор и компоновање				

Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способен да:			
1. Цртеж	<ul style="list-style-type: none">- објасни појам, врсте и значај цртежа у областима ликовних и примјењених умјетности;- наброји помоћна средства за цртање и објасни њихову примјену;- препозна изражајне карактеристике линије и њене могућности;- препозна објекат цртања као дио цјелине;.	<ul style="list-style-type: none">- користи изражајне карактеристике линије и њене могућности;- примијени систематичност и поступност у градњи цртежа;-користи се средствима за цртање и другим средствима ликовног изражавања.	<ul style="list-style-type: none">- савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове,- ефикасно планира и организује вријеме,- одговорно и савјесно спроводи прописе и стандарде који су важни за његов рад,- испољи љубазност, комуникативност, ненаметљивост и флексибилност у односу према сарадницима,- одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад,- испољи позитиван однос према професионално - етичким нормама и вриједностима,- испољи иницијативу и предузимљивост,	<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none">- објаснити линију, њене карактеристике и изражајне могућности;- извршити анализу линије на репродукцијама;- демонстрирати примјер употребе линија и свјетлина на цртежу;- набројати помоћна средства за цртање и објаснити њихову примјену;- објаснити фазе израда цртежа:<ul style="list-style-type: none">а) прва фаза-анализа: концепт, избор материјала и припреме за цртање;б) друга фаза-постављање цртежа: компоновање, конструисање и анализа пропорције;- припремити поставку и извршити њену анализу;- израда практичних радова;- извршити индивидуалну коректуру радова;- анализирати са ученицима постигнуте резултате рада.

2.Свјетлост и опажање облика	<ul style="list-style-type: none"> - објасни улогу свјетлости у стварању визуелног опажаја; - објасни важност контраста код опажања облика; - наведе изворе свјетла; - препозна квалитет виђенога у видном пољу; - наброји и дефинише: свјетлост, основну и бачену сјенку, спектар, перспективу, скраћења и повезивање облика; - препозна и дефинише различите облике уз употребу свјетлости. 	<ul style="list-style-type: none"> - примијени различитост у видном пољу; - црта различите облике уз употребу свјетлости. -користи основну и бачену сјенку -користи перспективу, скраћења и повезивање облика 	<ul style="list-style-type: none"> - показује добру ручну спретност, моторичку координацију, има добар слух и вид, - испољава одличну способност за разумијевање сложених технолошких структура, система, цртежа и информација, - испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду. 	<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - припремити графички приказ видног поља, објаснити појам видног поља и улогу свјетлости код опажања облика; - користити „мождану олују“ приликом процјене композиције ликовног дјела; - објаснити појам визуелног осјећаја; - објаснити улогу контраста при стварању визуелног осјећаја; - презентовати различите примјере контраста; - навести различите изворе освјетљења; - објаснити и дефинисати: физичку и природну свјетлост, основну и бачену сјенку, боје спектра и перспективу, контуру, повезивање облика. - објаснити градацију свјетлости у односу на одређеност извора; - припремити поставку; - израда практичног рада; - извршити индивидуалну коректуру; - анализирати са ученицима постигнуте резултате рада.
---	---	---	--	--

3.Простор и компоновање	<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појам композиције; - објасни структуру ликовне композиције; - наброји елементе композиције; - објасни значај сваког елемента посебно; - дефинише принципе компоновања; - објасни разлику између равни, дводимензионалног и тродимензионалног простора; - објасни појаву масе и волумена у простору; - објасни и повеже масу, волумен и површину у јединствену цјелину. 	<ul style="list-style-type: none"> - процијени композицију; - употрејеби различите структуре ликовне композиције; - употрејеби принципе компоновања - употрејеби различите композиције на примјерима - примјени вертикалну, хоризонталну, дијагоналну, кружну и пирамидалну композицију; 		<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - објаснити појам композиције и њене елементе; - припремити примјере различитих композиција; - набројати елементе композиције и објаснити улогу и значај сваког елемента посебно; - дефинисати и објаснити принципе компоновања; - објаснити разлику између равни, дводимензионалног и тродимензионалног простора користећи различите примјере; - објаснити појам масе и волумена и њихову организацију у простору; - анализирати ластичне вриједности и њихову организацију кроз вјежбе; - извршити заједничку анализу различитих врста композиција користећи примјере; - израда практичног рада; - извршити индивидуалну коректуру; - анализирати са ученицима постигнуте резултате рада.
Интеграција				
<ul style="list-style-type: none"> - Историја умјетности - Теорија форме 				
Извори				
<ul style="list-style-type: none"> - Уџбеник одобрен од стране Министарства просвјете и културе Републике Српске; - Друга стручна и теоријска литература; 				
Оцјењивање				
Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.				

Струка (назив):	КУЛТУРА И УМЈЕТНОСТ			
Занимање (назив):	ТЕХНИЧАР ДИЗАЈНА ГРАФИКЕ			
Предмет (назив):	ЦРТАЊЕ И СЛИКАЊЕ			
Опис (предмета):	Стручни предмет			
Модул (наслов):	ЛИНИЈА И СМЈЕР			
Датум:	август, 2020. године	Шифра:	Редни број:	02
Сврха				
Стицање теоријских и практичних знања из области цртања и оспособљавање ученика да стечена знања успјешно користе у пракси при ријешавању креативних задатака уже струке. Ученици ће овладати техником цртања, поступцима и материјалима.				
Специјални захтјеви / Предуслови				
Усвојена знања и вјештине из предмета Цртање и сликање из модула 01.				
Циљеви				
Овај модул оспособљава ученике за: <ul style="list-style-type: none"> - развијање континуираног теоријског и практичног знања ученика из области цртања; - развијање способности за визуелно запажање ликовних вриједности, законитости и изоштравање критеријума за процјењивање примљених информација; - развијање визуелне представе и визуелног памћења; - развијање код ученика способности за спознају изражајних карактеристика линије и њених могућности; - стицање теоријских и практичних знања о смјеру као средству оријентације у простору и композицији, - његовање индивидуалног ликовног израза; - развијање способности анализе и синтезе, критичког мишљења, мотивације и истрајности у раду. 				
Теме				
1. Линија				
2. Смјер				

Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
1. Линија	<ul style="list-style-type: none"> - објасни линију као вриједност која описује и тумачи облик; - дефинише и описује карактеристике линије; - наброји и образложи различитост линија на примјерима. - описује декоративну и конструктивну линију; 	<ul style="list-style-type: none"> -примијени линије као доминантан елемент композиције; - користи декоративну и конструктивну линију; - комбинује различитост линија на примјерима; 	<ul style="list-style-type: none"> - савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове, - ефикасно планира и организује вријеме, - одговорно и савјесно спроводи прописе и стандарде који су важни за његов рад, - испољи љубазност, комуникативност, ненаметљивост и флексибилност у односу према сарадницима, - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад, - испољи позитиван однос према професионално - етичким нормама и 	<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - објаснити линију као вриједност која описује и тумачи облик; - дефинисати линију као основно ликовно изражајно средство у композицији; - објаснити и извршити анализу линија по дебљини, карактеру и врсти; - дефинисати и описати карактеристике линија; - објаснити употребу декоративне и конструктивне линије; - показати различите врсте линија на примјерима; - користити графички приказ линије у простору; - израда практичног рада; - извршити индивидуалну коректуру; - извршити заједничку анализу, коректуру и врједновање радова.

2. Смјер	<ul style="list-style-type: none"> - препозна смјер и дефинише смјер у композицији простору; - препознаје различите врсте смјерова; - користи смјер као средство оријентације и положаја облика у простору; - користи смјер као просторни индикатор помоћу којег се постиже илузија просторне дубине. 	<ul style="list-style-type: none"> - примијени различите врсте смјерова линије; - користи смјер као средство оријентације и положаја облика у простору; - користи смјер као просторни индикатор помоћу којег се постиже илузија просторне дубине. - користи смјер у композицији и простору; 	<p>вриједностима,</p> <ul style="list-style-type: none"> - испољи иницијативу и предузимљивост, - показује добру ручну спретност, моторичку координацију, има добар слух и вид, - испољава одличну способност за разумијевање сложених технолошких структура, система, цртежа и информација, - испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду. 	<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - објаснити појам смјера у простору, његово психолошко дејство и ритам у композицији; - навести различите врсте смјерова; - припремити графички приказ смјера у простору; - израда практичног рада; - извршити индивидуалну коректуру радова; - извршити заједничку анализу, коректуру и вредновање радова.
Интеграција				
<ul style="list-style-type: none"> - Историја умјетности - Теорија форме 				
Извори				
<ul style="list-style-type: none"> - Уџбеник одобрен од стране Министарства просвјете и културе Републике Српске; - Друга стручна и теоријска литература; 				
Оцјењивање				
Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.				

Струка (назив):	КУЛТУРА И УМЈЕТНОСТ			
Занимање (назив):	ТЕХНИЧАР ДИЗАЈНА ГРАФИКЕ			
Предмет (назив):	ЦРТАЊЕ И СЛИКАЊЕ			
Опис (предмета):	Стручни предмет			
Модул (наслов):	ВЕЛИЧИНА И ОБЛИК			
Датум:	Август, 2020. године	Шифра:	Редни број:	03
Сврха				
Стицање теоријских и практичних знања о величини и облику и оспособљавање ученика да стечена знања успјешно користе у пракси у обављању професионалних радних задатака.				
Специјални захтјеви / Предуслови				
Усвојена знања и вјештине из предмета Цртање и сликање, модула 01 и 02.				
Циљеви				
Овај модул оспособљава ученике за: <ul style="list-style-type: none"> - формирање стваралачког односа у рјешавању задатака, користећи природне облике и простор као полазиште; - развијање способности код ученика за уочавање, вредновање и спознају различитих величина и њихових односа на облицима, тијелима, површинама и просторима; - оспособљавање ученика да усвајањем садржаја програма схвате да облик, величина и простор чине јединствену цјелину; - развијање креативних, стваралачких и опажајних способности ученика; - његовање индивидуалног ликовног израза; - развијање радних навика и потреба свјесног усмјеравања личности. 				
Теме				
1. Величина 2. Облик				

Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
1. Величина	<ul style="list-style-type: none">- дефинише величину у простору;- дефинише величине и одреди сразмјере и пропорције у простору.- објасни величину и облик и њихову повезаност.	<ul style="list-style-type: none">- процијени и опише величину;- упореди величине и одреди размјере и пропорције у простору;- комбинује величину и облик и њихову повезаност.	<ul style="list-style-type: none">- савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове,- ефикасно планира и организује вријеме,- одговорно и савјесно спроводи прописе и стандарде који су важни за његов рад,- испољи љубазност, комуникативност, ненаметљивост и флексибилност у односу према сарадницима,- одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад,	<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none">- дефинисати величину као један од елемената ликовне композиције;- утврдити и описати величину;- објаснити пропорцију и одређивање сразмјере у простору;- показати златни пресјек на примјерима;- објаснити и показати на примјерима повезаност и однос величине и облика;- припремити поставку и извршити њену анализу;- израда практичног рада;- извршити индивидуалну коректуру;- извршити заједничку анализу, коректуру и вредновање радова.
2. Облик	<ul style="list-style-type: none">-дефинише облик у простору;- наброји и разликује карактер и врсту облика;- именује облике који се додирују, мимоилазе и преклапају у равни и простору;- препознаје величину и облик и њихову повезаност;- наведе разлику	<ul style="list-style-type: none">-процијени облик у простору;- користи облике који се додирују, мимоилазе и преклапају у равни и простору;- процијени величину и облик и њихову повезаност;- презентује разлику између стварног облика и илузије облика;	<ul style="list-style-type: none">- испољи позитиван однос према професионално - етичким нормама и вриједностима,- испољи иницијативу и предузимљивост,- показује добру ручну спретност, моторичку координацију, има добар слух и вид,- испољава одличну способност за разумијевање сложених технолошких структура, система, цртежа и	<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none">- дефинисати облик као један од елемената ликовне композиције;- показати на примјерима и објаснити карактер и врсте облика (правилни и неправилни, просторни и површински, конкретни и сведени);- објаснити разлику између стварног облика и илузије облика;- објаснити распоред облика у равни и простору и њихов међусобни однос;- објаснити и показати на примјерима повезаност и однос облика и величине;

	између стварног облика и илузије облика; - дефинише значај облика у композицији	- примјени различите облике у композицији;	информација, - испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду.	- припремити поставку и извршити њену анализу; - израда практичног рада; - извршити заједничку анализу, коректуру и вредновање радова.
Интеграција				
<ul style="list-style-type: none"> - Историја умјетности - Теорија форме 				
Извори				
<ul style="list-style-type: none"> - Уџбеник одобрен од стране Министарства просвјете и културе Републике Српске; - Друга стручна и теоријска литература; 				
Оцјењивање				
Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.				

Струка (назив):	КУЛТУРА И УМЈЕТНОСТ			
Занимање (назив):	ТЕХНИЧАР ДИЗАЈНА ГРАФИКЕ			
Предмет (назив):	ЦРТАЊЕ И СЛИКАЊЕ			
Опис (предмета):	Стручни предмет			
Модул (наслов):	ТЕКСТУРА, ВАЛЕР И БОЈА			
Датум:	август, 2020. године	Шифра:	Редни број:	04
Сврха				
Стицање теоријских и практичних знања о текстури, валеру и боји и оспособљавање ученика да стечена знања успјешно примјењују у пракси при рјешавању креативних задатака уже струке.				
Специјални захтјеви / Предуслови				
Усвојена знања и вјештине из предмета Цртање и сликање, модула 01, 02 и 03.				
Циљеви				
Овај модул оспособљава ученике да: <ul style="list-style-type: none"> - развијање способности за уочавање, изражавање, вредновање и спознају различитих врста и текстуралних вриједности површина; - стицање знања о валеру и његовој примјени у умјетничком изражавању; - уочавање различитих вриједности валера; - стицање теоријских и практичних знања о боји као ликовном изражајном средству; - развијање осјећаја за тонску градацију боје; - развијање способности код ученика за уочавање, изражавање и спознају разлике између мехнаичког и оптичког мијешања боја у композицији; - развијање индивидуалног ликовног израза, стваралачких и креативних способности ученика; - развијање критичког мишљења, мотивације и истрајности у раду. 				
Теме				
1. Текстура 2. Валер 3. Боја				

Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
1. Текстура	-препозна текстуру као својство површине и облика; - дефинише текстуру као одређено стање материје које осјетимо додиром и визуелним опажањем; - препозна и разликује основне текстуралне вриједности површина и облика; - препозна текстуру по карактеру и врсти; - описује разлику између текстуре и фактуре.	- примјени различите квалитете површина и облика цртежом и бојом; -користи текстуру као својство површине и облика; - изradi основне текстуралне вриједности површина и облика; - употребљава текстуру по карактеру и врсти;	- савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове, - ефикасно планира и организује вријеме, - одговорно и савјесно спроводи прописе и стандарде који су важни за његов рад, - испољи љубазност, комуникативност, ненаметљивост и флексибилност у односу према сарадницима, - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад,	Наставник ће: - објаснити и показати текстуралне вриједности површина; - дефинисати појам текстуре; - подстицати ученике да уочавају, показују и разликују текстуре површина и облика; - показати репордукције и ученичке радове; - објаснити разлику текстуре по карактеру и врсти; - мотивисати ученике да ликовно изразе различите квалитете површина и облика цртежом и бојом; - објаснити разлику између текстуре и фактуре израда практичног рада; - извршити индивидуалну коректуру радова ученика; - анализирати са ученицима постигнуте резултате рада.
2. Валер	- објасни појам валера као количину свјетлости у тону једне боје; - препозна различите боје и њихове тонске степене у тонској градацији; - објасни основно својство валера; - дефинише интезитет свјетлости валерима; - објасни валерске	- изradi различите боје и њихове тонске степене у тонској градацији; - користи основно својство валера; - примјени интезитет свјетлости валерима; - примјени тонску моделацију свјетлом	- испољи позитиван однос према професионално - етичким нормама и вриједностима, - испољи иницијативу и предузимљивост, - показује добру ручну спретност, моторичку координацију, има добар слух и вид,	Наставник ће: -објасни ученицима појам валера, валерског односа и валерских кључева; - показати на примјерима различите валерске вриједности и односе; - објаснити разлику између тонске и колористичке моделације; - објаснити једно од основних средстава валера (поступност у постизању свјетлине од најсвијетлијег до најтамијег тона и обрнуто); - израда практичног рада; - извршити индивидуалну коректуру

	кључеве и односе; - препозна и дефинише тонску моделацију свјетлом и тоном у функцији привида заобљености; - препознаје тонску од колористичке моделације.	и тоном у функцији привида заобљености;	- испољава одличну способност за разумијевање сложених технолошких структура, система, цртежа и информација, - испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду.	радова; - анализирати са ученицима постигнуте резултате рада.
3. Боја	-препознаје и дефинише боју, - објасни разлику квалитативне и квантитативне вриједности свјетла; - објасни боју као физичко својство свјетлости; - именује основне изведене и терцијалне боје; - набраја боје сунчевог спектра; - дефинише подјелу боја на двије групе: - хроматске - ахроматске - дефинише хроматске и ахроматске боје;	-користи боју у практичном раду, - изради основне, изведене и терцијалне боје; - примјени боје сунчевог спектра; - примјени хроматске и ахроматске боје; - изради топле и хладне боје;		Наставник ће: - објаснити ученицима значење појма боје; - објаснити боју као физичко својство свјетлости; - извршити квалификацију боја по интензитету и бојеној вриједности; - набројати основне, терцијалне и изведене боје; - набројати боје сунчевог спектра; - дефинисати хроматске и ахроматске боје; - именовати топле и хладне боје. - објаснити асоцијативну вриједност и психолошко дејство боје кроз израду практичног рада; - извршити индивидуалну коректуру радова; - анализирати са ученицима постигнуте резултате рада.

	<ul style="list-style-type: none"> - наведе топле и хладне боје; - објасни асоцијативну вриједност и психолошко дејство боје; - објасни однос боја у простору. 			
Интеграција				
<ul style="list-style-type: none"> - Историја умјетности - Теорија форме 				
Извори				
<ul style="list-style-type: none"> - Уџбеник одобрен од стране Министарства просвјете и културе Републике Српске; - Друга стручна и теоријска литература; 				
Оцјењивање				
Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.				